

Formanden: Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at stedfortræderen indkaldes. (Ophold). Det er vedtaget. Gårdejer Helge Clausen vil herafter blive indkaldt som midlertidigt medlem af folketinget.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om statsgarantier og statsforskrivninger vedrørende betalingsaftaler med udlandet.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 546).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 128 stemmer; 3 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ophævelse af Sønderjydsk Hypoteklånefond.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 299, fremsættelsen i tidenden sp. 479).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Bladt: Sønderjydsk Hypoteklånefond blev oprettet i 1927 som en tidsbegrænset institution under hensyn til de meget vanskelige økonomiske forhold i Sønderjylland i denne tidsperiode. Der er ingen tvivl om, at Hypoteklånefonden — og lad mig i denne forbindelse også nævne Lånekassen for de sønderjyske Landsdele — har løst en betydningsfuld opgave til gavn for landbruget og mindre erhvervsdrivende m. fl. i de sønderjyske landsdele.

Efter den oprindelige lovbestemmelse skulle Hypoteklånefondens udlånsvirksom-

hed begrænses til en 3-årig periode, som dog senere blev forlænget til en 8-årig, til 1935. Nu foreslås det, at lånefonden ophæves som selvstændig institution fra 1. april 1960. Dermed bortfalder igen en af de særlige foranstaltninger, som har været et nødvendigt led i en langsigtet genforeningsproces, der har strakt sig over en meget lang årrække, og dette kan vi kun erklære os tilfredse med.

Afviklingen af Sønderjydsk Hypoteklånefond som en selvstændig institution er forberedt gennem det udvalg, som blev nedsat af finansministeriet i 1957, og som tillige havde til opgave at undersøge forholdene for Sønderjyllands Lånekasse med henblik på en nyordning. For Lånekassens vedkommende kan en nyordning dog gennemføres uden lovændringer, og det foreliggende lovforslag drejer sig kun om Hypoteklånefonden.

I den af udvalget afgivne betænkning er anført som begrundelse for fondens ophævelse, at fonden forlængst har afsluttet sin udlånsvirksomhed; dernæst at samtlige lån, som oprindeligt blev ydet i sekundære panter, nu er sikret inden for ejendoms-skyldvurderingen, og endelig — og det er nok det vigtigste argument — at fondens driftsoverskud gennem de senere år har været nedadgående. For regnskabsåret 1957-58 har der endog været et driftsunderskud på godt 18 000 kr., og det har været nødvendigt at opkræve et ekstraordinært bidrag til reservefonden. Denne udvikling skyldes stigende administrationsudgifter samtidig med faldende indtægter. Af Lånefondens oprindelige udlån på 20 mill. kr. resterer der pr. 1. april 1959 6,6 mill. kr., som vil være indfriet senest i 1976. Således er i store træk baggrunden for det foreliggende lovforslag.

Der har været ført forhandlinger mellem Foreningen af sønderjyske Sparekasser og finansministeriet, hvorved der er opnået fuld enighed om, at fondens fordringer overdrages til sønderjyske sparekasser på nærmere fastsatte vilkår. For mig at se er dette en god og fornuftig ordning ikke mindst for låntagerne. Bl. a. er det fastslået, at der under nyordningen ikke kan opkræves ekstraordinære bidrag til reservefonden. Endvidere blev der givet adgang til omprioritering for låntagerne.

[Bladt.]

Udvalget har også beskæftiget sig med de personalemæssige problemer, der vil opstå ved fondens ophævelse, og jeg finder det helt i sin orden, at der tages hensyn til de folk, der gennem en lang årrække har haft deres virke og eksistensbasis inden for denne institution.

Idet jeg i øvrigt henviser til betænkningen og de bemærkninger, der følger lovforslaget, kan jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget til en velvillig modtagelse og behandling.

Ejnar Hausen: Jeg må på mit partis vegne hilse det foreliggende lovforslag med tilfredshed.

Sønderjysk Hypoteklånepfond blev stiftet i 1927, kun 7 år efter genforeningen, og er en af de ophjælpningsforanstaltninger, der i disse og de følgende år blev gennemført. Det var i en tid, da virkningen gjorde sig gældende af den tyske marks sammenbrud sammen med den totale ribning af det sønderjyske landbrug, ja, af hele landsdelen, i krigsårene 1914-18. Men også omlægningen af det sønderjyske landbrug efter dansk mønster var en meget hård belastning. Fondens skulle hjælpe på den kolossale kapitalmangel i landsdelen som følge af de nævnte forhold. Den skulle skabe mulighed for en fornuftig andenprioritering af landbrugsejendomme. Den opfyldte denne mission på en udmærket måde i de 3 år, dens virketid i loven var fastsat til.

Ved senere revision af loven udvidedes dens virkefelt og virketid, og den var et udmærket supplement til den akkordlovgivning, det blev nødvendigt at gennemføre i de værste kriseår først i 1930erne; da blev også renten nedsat.

Loven har været en særdeles god hjælp for det sønderjyske landbrug i disse vanskelige år. Den har været med til at stabilisere forholdene og dæmpe den uro, der i de år med de forskellige bevægelser var i landsdelen.

Nu da restgælden på udlånene er nedbragt til 6,6 mill. kr. fra de 20 millioner og disse lån alle som følge af inflation og prisstigninger er placeret inden for panteværdien og for de flestes vedkommende inden for en normal førsteprioritetsgrænse, er der ingen risiko forbundet med disse lån.

Heldigvis har udviklingen ført med sig, at de sønderjyske sparekasser nu er kommet nogenlunde på linje med sparekasserne nord for Kongeåen i modsætning til i 1920- og 1930erne, hvor deres indlånsmidler var mikroskopisk små, og det er glædeligt, at de sønderjyske sparekasser nu er i stand til at overtage disse lån, restgælden på de resterende lån, og derved frigøre staten, som det fremgår af lovforslaget.

Som det er nævnt, er administrationen af de nu så meget nedbragte lån efterhånden blevet meget dyr, ja, så dyr, at låntagerne i 1957-58 måtte ekstra indbetale 1 pct. af hovedstolen til administrationen. Dette blev i mange tilfælde mere end renterne af restgælden og skabte en del røre blandt låntagerne.

En afvikling af fonden og overtagelse af lånene af de stedlige sparekasser, der vil kunne administrere lånene i de forholdsvise få år, der endnu er tilbage, til de er afdraget, sammen med deres øvrige udlånsvirksomhed, er absolut en god ordning.

Jeg har med tilfredshed bemærket, at det af finansministeren den 13. december 1957 nedsatte udvalg har været opmærksom på, at de i fonden ansatte, direktøren, bogholderen og kontorfuldmægtigen, eventuelt vil komme i en vanskelig stilling ved en afvikling af fondens virksomhed, og jeg håber, at mange års fortjenstfulde og ofte brydsomme arbejde må kunne afløses af anden passende beskæftigelse.

Mit parti vil gerne være med til at gennemføre det fremsatte lovforslag. Vi foreslår, at det får en hurtig behandling i et udvalg, for at vi dér kan se på enkeltheder og navnlig for at gøre det muligt for folk uden for tinget at henvende sig til udvalget.

Clausen (Olufskjær): Jeg kan på mit partis vegne på det varmeste anbefale lovforslaget.

Den ordning, det her drejer sig om, har været til overordentlig stor hjælp for landsdelen, navnlig da man fra anden side stillede store midler til rådighed i jordkampen, som vi fik heldigt afviklet. Jeg er særdeles tilfreds med, at det bliver de lokale pengeinstitutter, som får med afviklingen at gøre; derved vil administrationsomkostningerne blive væsentlig mindre. Det vil glæde mig meget, om man fra samme side ville

[Clausen (Olufskjær).]

prøve at få mildnet vilkårene for de desværre mange, som er kommet i vanskeligheder ved den tørre sommer, vi har haft, og som navnlig har ramt det sydlige Jylland.

Slipsager: Det foreliggende lovforslag kan jeg på det radikale venstres vegne anbefale. Sønderjydsk Hypoteklånepfond har nu eksisteret siden 1927, og fondens lånevirkksomhed har været af stor betydning for landsdelen. Særlig i kriseårene har den hjulpet mange sønderjyske hjem over store vanskeligheder, hvad man også i høj grad påskønner dernede.

Da lånevirkksomheden imidlertid har været afsluttet siden 1935 og Hypoteklånepfondens indtægter på grund af de relativt få lån ikke mere kan dække administrationsomkostningerne, så der har måttet indkasseres ekstra tilskud fra låntagerne, mener jeg, det er rigtigt, at man finder en passende afløsning for Hypoteklånepfonden.

Det foreliggende lovforslag tager efter min mening rimeligt hensyn til låntagerne, sådan at de ikke i fremtiden stilles ringere end på nuværende tidspunkt, og derfor kan vi anbefale lovforslaget, særlig da det viser sig, at disse lån kan overgå til de sønderjyske sparekasser. Glædeligt er det også, at man har fundet mulighed for at tilgodese personalets interesser under hensyn til det arbejde, det har udført hidtil.

Med disse bemærkninger kan jeg anbefale lovforslaget.

Sandau: Retsforbundets ordfører, det ærede medlem hr. Kristian Kristensen, er forhindret i at være til stede, men jeg skal på mit partis vegne tilsige vor støtte til lovforslaget. I betragtning af, at Hypoteklånepfonden ikke mere udlåner, synes jeg, det er en fornuftig foranstaltning, at man overlader denne administration til nogle allerede i Sønderjylland eksisterende pengeinstitutioner.

Alfred Jensen: Den kommunistiske gruppe kan også gå ind for det foreliggende lovforslag. Vi synes, at man har løst de problemer, der gennem årene er opstået for låntagerne, på en passende og tilfredsstillende måde. Vi har også hæftet os ved, at det finansministerielle udvalg har behandlet personalets forhold, og kan naturligvis kun se med tilfredshed på, at man har været omsorgsfuld angående overgangsvanskelighederne ved de pågældendes tiltrædelse af eventuelle andre stillinger. Men jeg spørger alligevel mig selv, hvorfor man ikke har lagt mere omsorg for dagen over for den overenskomstlønnede funktionær. Det er muligt — det kan jeg ikke se — at han formentlig let vil kunne overgå til andet arbejde; de erfaringer, man ellers gør, viser, at det slet ikke er så let at overgå til andet arbejde, i særdeleshed ikke for en kontorfunktionær. Derfor forekommer det os, at man kunne have lagt lige så megen omhu for dagen over for ham, som man har gjort det over for dem, der er i en art tjenestemandsstillinger. Men vi kan altså gå ind for lovforslaget, som det foreligger.

Boligministeren (Bundvad): Jeg har den glæde at kunne takke samtlige ordførere for tilslutning til lovforslaget, og jeg kan samtidig konstatere, at de forskellige ordførere har udtalt deres glæde over, at Hypoteklånepfonden i en vanskelig overgangstid har løst en stor opgave. Jeg vil gerne understrege, at det også er regeringens opfattelse, at der netop i de vanskelige år var brug for den pågældende administrationsform, og at den har løst gode opgaver. Det synes jeg der er grund til at understrege, når man vil ophæve ordningen. Når vi gør det, er det, fordi man, om jeg så må sige, er ved at krydse det punkt, hvor det måske nok kan blive dyrere for lånerne, end det behøver at være. Jeg mener, at når der er en chance for at spare, skal man gøre det, og derfor er jeg glad for, at der gives tilslutning til lovforslaget.

[Bølgeministeren.]

Jeg forstår, at man gerne vil have nedsat et udvalg, og jeg vil gerne dér bidrage med yderligere oplysninger, hvis man vil have det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Bladt: Da der er fremsat ønske om udvalgsbehandling, foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om gennemførelse af en sygelønsordning, omfattende alle lønmodtagere [af Ragnhild Andersen m. fl.].

(Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 159, fremsættelsen i tidenden sp. 51).

Sagen sattes til forhandling.

Socialministeren (Bomholt): Det forslag, der her er fremsat, og som går ud på, at folketinget skal beslutte at opfordre regeringen til at lade udarbejde en sygelønsordning for alle lønmodtagere, kan ikke give mig anledning til mange bemærkninger.

Det vil være almindelig kendt, at sygeforsikringskommissionen af 1954 i sin nylig afgivne betænkning har stillet forslag på bl. a. dette område. For tiden overvejer regeringen sin stilling hertil, og jeg venter i nær fremtid for folketinget at kunne fremsætte et lovforslag om dette og andre spørgsmål, der berøres af betænkningen.

Selv om jeg deler ønsket om at sikre sygeløn til de lønarbejdere, der ikke omfattes af de eksisterende sygelønsordninger, og ønsket om i det hele taget at dække hullerne i disse ordninger, må jeg henstille, at forslaget trækkes tilbage, idet hele dette problemkompleks rummer så mange tekniske vanskeligheder, at en isoleret behandling

og beslutning efter det angivne ville give et forkert arbejdsgrundlag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Ragnhild Andersen): Den højtærede minister havde ikke mange bemærkninger at gøre til forslaget, og det kan i og for sig siges at være forståeligt, når ministeren meddeler, at han i nær fremtid vil fremsætte forslag, som for tiden er under udarbejdelse i ministeriet om en sygelønsordning og om det forslag, der er stillet af sygeforsikringskommissionen.

Alligevel vil jeg dog gerne begrunde, hvorfor den kommunistiske gruppe, som er bekendt med kommissionens forslag, nu har genfremsat det forslag til folketingsbeslutning, som vi allerede fremsatte sidste vinter. Ved fremsættelsen af vort forslag om en sygelønsordning for alle lønmodtagere dengang præciserede vi samtidig, at en sådan ordning bør indeholde bedre og retfærdigere bestemmelser end dem, vi kender til fra den allerede eksisterende sygelønsaftale mellem arbejdsmarkedets hovedorganisationer. Socialministeren udtalte ved den lejlighed, at han delte ønsket om at sikre alle lønmodtagere sygeløn og om i det hele taget, som ministeren også sagde her i dag, at dække hullerne i de bestående sygelønsordninger. Ministeren foretrak dog også sidste vinter at afvente sygeforsikringskommissionens betænkning, før han ville tage stilling til sygeløn, til ordningens finansiering og de øvrige af os i vort forslag rejste spørgsmål.

I denne vinter står vi i en ny og bedre situation, kan man godt sige. Sygeforsikringskommissionen har nu omsider afgivet sin betænkning, i hvilken der også indeholdes forslag til lov om dagpenge til lønarbejdere i sygdomstilfælde. Dertil kommer, at regeringen og ministeren også her i dag har bebudet at ville fremsætte lovforslag på grundlag af sygeforsikringskommissionens forslag. Det kan altså lykkeligvis forventes, at vi i denne vinter kommer til at realitetsbehandle dette spørgsmål, der er af så uhyre stor betydning for tusinder af mennesker. En betryggende sygelønsordning, en lov om sygeløn, er nødvendig for de mange tusinder, der ingen sygeløn har, og som derfor er uhyre vanskeligt stillet i dag. Den er også nødvendig for de mange